

DISSERTATIO ACADEMICA,
VATICINIUM MICHÆ FENNICE VERSUM
NOTISQUE ILLUSTRATUM

SISTENS,

CUJUS PART. III.

CONSENSU AMPLISS. FAC. PHIL. ABOËNSIS

PUBLICÆ CENSURÆ SUBJICIUNT

MAG. *BENJAMIN FROSTERUS*

S. S. Theologiæ Docens.

&

NICOLAUS FROSTERUS

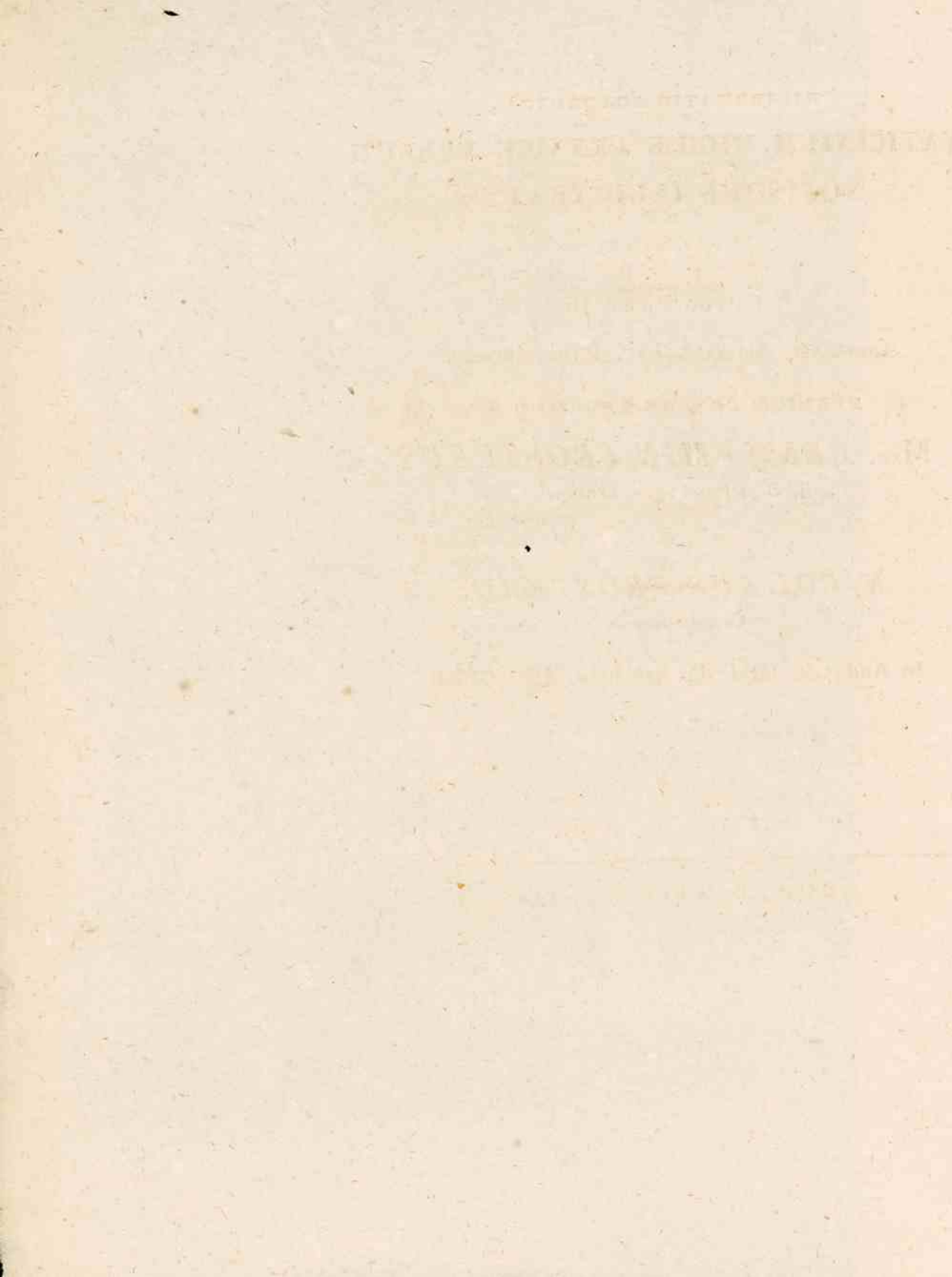
Ostrobotnienses.

In Auditorio Jurid. die XII Junii MDCCCXXII.

h. a. m. s.

A B O Æ, Typis FRENCKELLIANIS.

VATICINIUM MICHÆ
FENNICE VERSUM

CAP. II.

Cap. II.

Woi niitä kuin pahuutta mielikvät ja juoneja vuoteillansa kutovat! Namun ruškottaisa he täyttävät sen, sillä walta on heidän kädesänsä a).

2. He himowat pestoja ja ryöstävät ne; ja huoneita ja ottawat ne pois: he riisuwat miehen huoneenensa ja isännän perintönensä b).

3. Sentähden sanoo Herra näin: Katso, minä hankin pahaa tälle sukukunnalle, jonka alra ei pida teidän niskaanne wötämän eikä myös oikiana käymän, sillä kowa on se surkeuden aika c).

4. Sil-

a) In Capite antecedente dira minatus est Vates & Israelitis (v. 6—8) universis, & Judæis (v. 9—16); in præsentijam opulentiores potissimum castigat. כַּשְׁבַּ *vuode, cubile* dedimus, quasi intelligendum esset privatum cujusque de opprimendis aliis consilium. Fieri tamen potest ut hoc loco idem sit ac מַשְׁכָּן *Stulus, torus (Divan)* & positum pro institutis nocte potentiorum conciliis. Solebant orientales, & adhuc solent, de negotiis publicis & bellicis præsertim nocturno tempore convenire & deliberare. חַי וְסֵב *potentia* ut Gen. 31: 29. &c. LXX posterius hemistichium perperam: "διότι ἐκ ἡρᾶν πρὸς τὸν Θεὸν χερσὶς αὐτῶν" reddiderunt. כִּי causaliter sumpsimus, quod sermo est de potentibus utriusque regni. DE WETTE autem: "Sobald sie's im Stande sind." Sensum loci nostrates recte dederunt: *sillä heilläpä walda on.*

b) Qua in re potentiorum injustitia & mala in cives consilia maxime perspiciantur, describit. אֶשְׁבֹּת *auferunt, h. e. sibi*

Cap. II.

Woi niistä jotca wahingoitta ajattelawat, ja pahoja juonia camnioisians ahkeroidzewat, että he sen täyttäisit cuin amu walista: sillä heilläpä woima on.

2. He repiwät heillens pellot ja ottawat huonet, jotca he tahtowat. Niin he tekewät ylöllist jocaidzen huonen cansa, ja jocaidzen perimisen cansa.

3. Sentähden sano Herra näin: cadjo, minä ajattelen tälle sugulle paha, josta ei teidän pidä woiman wetä pois teidän caulanne, eikä teidän pidä niin coriaft käymän: sillä paha aica tule.

C 2

4. Silc

sumunt, arripiunt. וְעִשְׂקוּ אֶבְרַר וּבֵיתוֹ וְאִישׁ וּנְחֻלְהוּ non bene nostri interpretes reddiderunt: ja tekewät ylöllistä jokaitzen huonen kansa, ja jokaitzen perinnön kansa; non enim de violentia in domos & opes solum loquitur Propheta, sed & in possessores. Neque tamen versio DE WERTII, vel interpretatio Gesenii (Lex. in voce עִשָּׂק), multo magis hic arridet: "und sie bringen den Herrn um sein Haus, und den Mann um sein Eigenthum," nam impedit particula ו quæ hic adest, quominus hic locus cum Mal. 3: 5 comparetur, ubi verbum hoc cum accusativo personæ & rei construitur privandique notione sumitur. LXX recte: "καὶ διηπαζόν ἀνδρὰ καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀνδρὰ καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ." DATHIUS verum hemistichii sensum sic expressit: "qui alios cum suis domibus & patrimoniis opprimunt."

e) Ob descriptam v. 1 & 2 opulentiorum crudelitatem, poenas jam his annunciat, quas gravissimi jugi ipsis imponet

4. Sillä ajalla pitää teistä laulu nostettaman ja näin (teidän seasanne) walitettaman: peräti olemma me häwitetyt, minun kansani osan on hän muuttanut: kuinka otti hän mi-
nulta wiedäksensä pois ja jakoi meidän peltomme! d)

5. Sentähden ei pidä sinulla oleman joka heittää ulos
mittanuoran jakaaksensa sinulle osaa Herran seurakunnasta e).
6. M.

di imagine depingit. Quemadmodum illi in cubilibus ma-
la machinati sunt contra populum, sic se vicissim in hos
affirmat Jehova mala machinatorum, quibus se non facile
liberabunt. המשפחה *genus, familiam* generaliter denotans,
hoc loco nequam & detestandum oppressorum genus indi-
care, recte nobis judicasse videtur ROSENMÜLLERUS, quo-
rum indolem paullo ante proposuerat Micha. רימה, omi-
ssa particula ב, *elatio, rectitudo*, adverbialiter, ut e. c.
הלך רכיל Lev. 19: 16. עת רעה *tempus infelix, pessimum*,
futurum scilicet illud.

d) ישא *tollet* quis, h. e. *tolletur* ab hostibus: similiter &
כה *atque אמר* passive dedimus. כשל *carmen mordax*,
Hab. 2: 6. Es. 14: 4. De his populi oppressoribus salsa
earmina pangentur, eruntque illi maximo hostium ludibrio.
Cum judicasset ROSENMÜLLERUS Audorem in commate 3
violentis his & infestis hominibus mala vaticinari, non
equidem intelligo, cur præsens comma ad eosdem non re-
tulerit. Ut enim ibi allocutus est eos, sic & hic eos al-
loquitur: "jugo," inquit, "quod vobis immittam, colla ve-
stra non subtrahetis, & hæc erit causa cur de vobis car-
mina auditu acerbissima tollent inimici; quod cum fit,
ipsi vos in lamentum tristissimum erumpetis, sortem in-
faustam & duram deploraturi. כהו כהיה אמר *lamen-
tabitur* (quis vestram) nomine totius civitatis *lamento la-*

4. Sillä ajalla teistä wirsi weisatan, ja walitus. Sa-
notan, me olemma peräti häwinnet. Minun canssani osa on
muutettu. Cosca hän meille pelot anda jällens, cuin hän otti
pois meidän?

5. Ja tosin ei teidän pidä osa Herran seuracunnas ole-
man.

6. He

mentationis, h. e. querelam quam maxime lugubrem edet
& dicit κ . τ . λ . Subjectum verbo ימיר est hostis, quem-
admodum & præcedenti ישא & sequentibus ימיש &
יחלק. *Mutavit hostis portionem populi mei*, h. e. terram
a civibus meis antiquitus possessam transformat, dum ean-
dem sibi possidendam arripit. לשרוב sine dubio pro in-
finitivo habendum: mea mihi eripit ut *reducat*, h. e. re-
vertens *auferat*. Versio Fennica hanc vocem neglexit,
quemadmodum & לי. Obscurius etiam DE WETTE hoc
comma vertit: "Zu selbiger Zeit stimmt man über euch
Gesang an und klaget ein kläglich klaglied: "verwüestet
(spricht man) sind wir, das Erbtheil meines Volkes ver-
gibt er; wie entreisst er's mir! Wegwendend theilt er
unsere Felder." DATHIUS אין אין in אין mutavit, nulla ur-
gente necessitate, et ימיש *suscepit* reddidit. Hinc mala li-
bertate posterius membrum sic exprimit: "nec est qui
suscipiat reddere nobis agros nostros divisos."

e) Ideo "non erit" — ob pravitatem scilicet & quæ sequitur;
infelicitatem atque miseriam — qui terram vestram vobis
in conventu publico sorte distribuatur," ut liberius sensum
loci dedit DATHIUS. Nimis autem laxè & libere Fenni-
ca versio habet: *Ja tosin ei teiliä pidä osaa oleman Her-
ran seurakunnasa. רובל funis*, cujus ope veteres inter se
agros camposque diviserunt.

6. Mikäät ennustako — ennustakoot ne (wäärät Prophetat)! Ei pidä heidän näille ennustaman, ei pidä häwyn pois pakenevan f).

7. Se kuin Jakobin huoneen nimiä kannatte, onkos Herran henki pikainen? Onko se hänen laatusa? Eikö minun sanani ole lempiät sitä kohtaan kuin hurkkaasti waeltaa? g)

8. Mutta aikaa on minun kansani nosnut wiholliseksi: päälliswaarteen alta viisutia se hameen niiltä kuin murhe-
toinna palaawat pois sodasta h).

9. Mi-

---

f) Cum sciret Vates, quanto odio haberet populus deperditus omnes Prophetas, scelestam ejus vitam castigantes, hunc populum loquentem inducit ipseque partes responsorias agit. Nōmine igitur ejus, & se & alios vere Prophetas increpat: "Ne vaticinemini," inquit, "vos! vaticinentur potius illi, nostri scilicet, jucunda nobis promittentes." Statim autem impatiens quasi & irabundus respondet: "Non edent vaticinia hi falsi Prophetæ, non promittent fausta & felicia depravatis his hominibus; frustra id erit, non enim recedet inexorabilis ista ignominia, quam jam annuncio." Sic sensum hujus commatis planum omnino & facilem judico, neque alium ex arabismo, ut voluit DATHIUS, erendum esse intelligo. Ex Arabico *نَظَرَ*, in IV Conjugatione *reprehendere*, hanc habet ille versionem: "Nolite nos reprehendere, dicunt illi nos reprehedentes;" posterius membrum ita exprimit: at enim vero, etiamsi talia non amplius vobis dicantur, tamen eveniet illa ignominiosa calamitas." LXX *הָיוּ* de lacrymis fundendis intellexerunt. Vernacula versio arrideret, nisi verba in fine versus: *en me nim rathi häpiään tule* sententiæ Vatis omnino essent contraria. "ei pidä

6. He sanovat: ei pidä saarnaman: sillä ei sen caltais
set saarnat meihin satu, en me niin ratki häpiään tule.

7. Niin Jacobin huone idjäns löhdutta, suulecos Her-
ran hengen niin ratki mennin pois? näitäkö hänen pidäis te-
kemän? se on tosti, minun puheni ovat hywille suloiset.

8. Mutta minun Canssan on hanginnut nijneuin wihos-
linen: sillä hän teke niin, että minun täyty hänen wihollisens
olla. He ryöstäwät sekä hamen että pääliswaatten, nijneuin
fodasa; ne jotca ei ensingän pelkä. 9. E

---

*hävyn pois pakeneman, non recedet ignominia, asseveratur
hic ab Auctore. De cetero subaudiri potest vocabulum
הביר ante כלמות, cum sit verbum in singulari numero po-
situm.*

g) Cum certum sit דאמור in participio Pahlul exstare, non
ineptus videtur sensus quem versione nostra expressimus.
In activum mutare illud voluit, ex auctoritate quarundam
versionum, DATHIUS, quare sic reddit: "At, instat domus
Jacob," &c. Ita etiam versio Fennica habet: *niin Jacobin
huone itsiänsä löhdutta*. Si vero, quod bene omnino
feri potest, servatur lectio recepta, etiam hoc modo posset
hic locus transferri: *Taitaanko sanou, o Jakobin huonet,
ah! Herran henki on pikainen*; particula enim ה ab initio
nihil aliud fuit nisi interjectio, quæ ejus primitiva vis
ante verbum קצר quoque valde videtur probabilis. Inter-
rogat Vates, an sit Deus immitis & iracundus quod pœ-
nas infligit populo ob mores corruptissimos, cui quæstioni
respondet Deus in sequenti membro. Ut Jüd. 16: 16.
sic & heic קצר *impatiens, iracundus fuit* significat.

h) דאמור *heri*, h. e. *jam pridem* ut habet DATHIUS; *schon*

9. Minun kansani waimot te ajatte heidän rakastetuista huoneistansa ulos, ja ryöstätte heidän pikkuisista lapsitansa minun kaunistukseni pois ijäti j).

10. Noskaat ja waestakaat, sillä ei ole tässä (teille) leposiaa saastaisuuden tähden: se tuo häwityksen ja ankaran häwityksen k).

11. Jos se mies kuin tuulelta ja walheelta kulsjetetaan sanois: minä ennustan sinulle (omnia) wiinalla ja wäkewällä juomalla; totisesti olis hän (mieluin) Propheta tälle kansalle l).

12. (Kuis

---

*längst dedit DE WETTE. Hostem se declaravit populus; Jehovah crediderim: apparet id, me saltem iudice, ex contextu, quod de impietate hujusce gentis agitur. מורל ex, compositum ex מן & מורל, proprie e coram. שלמה pallium, vestis suprema, fluida & laxa, מדר stola, vestis decora & corpori adaptata "Ludov. DE DIEU. Ex hac suprema veste detrahunt stolam. Locum sic explicandum idem vir censet: "vos avaritiæ vestræ usque adeo indulgetis, ut non contenti pallium abstulisse, vicinam etiam & contiguam ei togam auferatis" quæ explicandi ratio probanda videtur, quamvis quidem utramque vestem vi auferri expressis verbis non dicit Propheta. Quæ cum ita sint commode verti posset: *alkain päällis-waatteesta niin hameeseen saakka, viisutta te ne jotka murhetoinna palaavat pois sodasta. בטח securitas omissa præpositione, ut v. 3 רומה; adverbialiter est positum.**

i) Ulterius avaritiæ & crudelitatis accusat populum Israeliticum, & ex ratione rerum, validiores præsertim. Viduas ex amœnis sedibus expellitis, earumque teneros infantes

9. Te ajatte pois minun Eansani waimot rackaimmist huoneistans, ja alati otatte pois heidän nuoruusiksidans minun caunistukseni.

10. Sentähden noscat ja mengät pois: sillä et te saa tässä olla heidän saastaisudens tähden, heidän pitä armottomast häviämän.

11. Jos minä olisin lipisaari ja walhen saarnaja, ja saarnaisin cuinga heidän pitäis juopuman ja hywiä päiviä pitämän, sen caltainen saarnaja olis tälle Eansalle sowellias.

D

12. Mut-

decore, a Deo ipsis concessio, turpiter privatis. Maxime videtur credible, per הָרַר hoc loco intelligi & libertatem & decentiorem liberorum amictum, quod & ROSENMÜLLERUS suspicatur.

k) Portate jam, inquit Vates, digna vobis præmia; relinquitte terram quam adeo polluistis, non enim amplius requiem præstabit. Immundities cujus vos estis auctores, & vos & terram vestram vehementissime perdet. טמאה deficiente Metheg nomen substantivum judicamus, quod & LXX ἀκαθάρσια dederunt. Substantivum hoc sine dubio sequentis verbi חֲחַבַל subjectum est & subintelligi potest אשר. Ita DE WETTE: "Auf, und wandert! Diess Land ist (euer) Ruhort nicht! Um der Verunreinigung willen, die Verderben bringt, und tödtliches Verderben."

l) וְאִישׁ הָלַךְ רַחַק מִן הָאֵלֹהִים *vir qui ambulat in vento & mendacio.* Longe quidem abest, queritur hic Vates, ut veritatem pleno ore proferens gratus vobis sim, o cives miseri! Si quis esset qui pro vino & temeto, non igitur ex vero

12. (Kuitenki) Kokoön minä sinun Jakob kokonans, minä kokoön Israelin jääneet yhteen: minä asetan heidän niin kuin lampaat tarhaan, niinkuin karja tarhan keskellä pitää heidän wäen paljoudesta huumiseman m).

13. (Silloin) Heidän edellänsä käy murtaja, he murtaivat sisään, he käywät sisälle ja ulos portista; heidän kunniansa käy heidän edellänsä, ja Herra heidän päänsä n).

Cap. III.

virtutis studio, vobis vaticinari vosque docere vellet, is tandem gratus vobis esset Propheta. *Lipilaari* ex recepta versione delevimus, ut jocosum jam & non satis dignum. Verum quidem est ה ante יין & שׁכר dupliciter summi posse: aut enim objectum indicat *de quo* vaticinia profertur, aut etiam causam *ob quam* vaticinatur Propheta. Priori sensu sumserunt id & interpretes Fennici, sed plus etiam addiderunt: *minä tahdon saarnata kuinga teidän pittä wiina ja wäkewätä juomaa juoman*, de qua bibendi ratione nihil omnino loquitur Vates, sed forsitan de copioso vitium fructu, de larga messe. Cum tamen in hujusmodi vaticinio nil turpe sit neminemque dedeceat eodem delectari, hoc loco particulam ה causalem esse maluimus, quoniam maxime perspicuum est, sermonem de contemnendo propheta & de contemnendis auditoribus hic institui. Pro certo igitur habemus, יין & שׁכר præmium indicare, pro quo hariolatur mendax ille propheta.

m) Minis duris admodum præmissis, ad lætiora digreditur Auctor, quæ calamitates secutura tandem esse docet בצרה non urbem, aut Idumæorum, aut Moabitarum significare putamus, sed idem quod sequens דבר: svadet id parallelismus & auctoritas versionum antiquarum. *Causam* quidem *Chaldeus* tantum & *Hieronymus* interpretati sunt,

12. Mutta minä tahdon sinua Jacob coconans coota;
ja jäänet Israelis saatta cocon, ja minä tahdon heitä, niin-
cuin lauman, yhden toisen causa, wahwaan narvettan luoda,
ja niinuin lauma pihaos, niin myös sen ihmisiä pitä copiseman.

13. Yri särkiä pitä astuman ylös heidän edelläs, hei-
dän pitä särkemän läpidze, ja käymän portist ulos ja sisälle,
ja heidän Cuningaus pitä käymän heidän edelläs, ja Herra
ensimmäisnä. D 2 Cap. III.

quamvis aliis vocalibus legerunt, sed *Bosram* neque *LXX*,
neque *Syrus*, neque *Arabs*. *Tarha* Fennice dedimus,
quod septum munitumque in agro locum significat, ubi,
tempore æstivo, nocte servantur greges e pascuis reverten-
tes. Recte nobis conjecisse videtur *Rosenmüllerus*, bo-
na ista, quæ in hoc & sequenti versu commemorantur,
referenda esse ad tempora Messiae, quibus omnigenam fe-
licitatem & in omnes confines gentes imperium pro certo
Judæi sperabant. Hanc conjecturam sequens comma val-
de videtur probare. Ut enim omittam, vaticinium hoc
ad liberationem exsilii pertinere non posse, quod de uni-
versa gente hic loquitur *Vates*, teste autem historia mini-
ma ejusdem pars ad paternas sedes revertit; id etiam im-
pedit quominus ad exsilii tempora referatur, quod de vi
magna & summa fere potestate disserit *Propheta*, qua ho-
stium opes populus Israeliticus esset fracturus. Nemo ve-
ro ignorat, exsules hos pace domum rediisse.

- n) Est quasi oculis *Prophetæ* omnis hostium, a civibus suis
beneficio Dei delenda potestas, imagine urbis munitissimæ
apparuisset. Eam oppugnaturi erant & duce potentissimo
rege *Jehova* occupaturi. Portis ejusdem effradis, & in-
trandi & exeundi potestas victoribus concessa. — Primam
coram populo habitam orationem conficiunt, ex sententia
EICHORNII, prima hæc duo Capita.

Cap. III.

Minä sanon: kuulkaat te Jakobin päämiehet ja Israelin huoneen ylimmäiset: eikö teidän tulis tietä oikeus? a).

2. Te wihaatte hyvää ja rakastatte pahaa: te kiskotta nahan heidän päättänsä ja kalvotte lihan heidän luistansa b).

3. Te raatelette minun kansani lihan, ja nyljette pois nahan heidän päättänsä, ja muserratte heidän luunsa: te jaatte ne niinkuin pataan ja niinkuin lihaa kattitan sisustaan c).

4. Kerran pitää teidän Herraa huutaman, mutta ei hän vastaa teitä: hän kätkee teiltä kasvosensa sillä ajalla, sillä te turmelitte teidän menonne d).

5. Näin

a) Non quidem scimus an diverso tempore dixerit Propheta quæ hic leguntur, sed videtur tamen aliquantulum saltem in fine II Capitis constitisse animumque spe futuræ felicitatis recreasse, mox tamen, evigilantis instar, oculos ad tristem reipublicæ statum denuo convertisse. Quemadmodum in priori Capite obscurius primates universæ gentis objurgaverat, sic jam in præsentii eosdem & falsos simul Prophetas apertius increpat. וַיִּקְרָא יְלִמְמָיִסֵּת dedimus. Si *judices* mallet quam quod habemus, *principes*, continentur & ista significatio nostra voce. Constat namque, apud veteres functos fuisse hoc munere viros quam maxime in civitate conspicuos.

b) Versionem Fennicam secuti, posuimus & nos *kalvotte* quamvis in textu Hebræo non reperietur, sed dicitur *kishoa* non bene de abrodenda *carne*. Suffixa 3 pers. pluralis hic occurrentia, respiciunt plebem, quam principes hi & magistratus violenter adeo traçant. Participia in